

УДК 94(477.83/.86) : 792 "1918/1919"

ББК 63.3 (4 Укр) 614

МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ КОЛОМІЇ ПЕРІОДУ ЗУНР (1918-1919 рр.)

А. З. Королько

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра історії України; 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57;
тел. 0342-59-60-06; e-mail: korolko_andr@ukr.net*

У пропонованій статті охарактеризовано мистецьке життя українців Коломиї у ході національно-визвольних змагань західних українців 1918–1919 рр. Автор розкрив діяльність місцевого Українського народного театру імені Івана Тобілевича, інших мистецьких закладів, які гастролювали в головному місті Покуття; висвітлив діяльність коломийського осередку культурологічного товариства «Молода Громада».

Ключові слова: *театральне мистецтво, Український народний театр імені Івана Тобілевича, театральна секція, вистава, гастролі, товариство «Молода Громада», Покуття.*

Початок ХХ ст. став одним з важливих періодів становлення і плідного розвитку театрального мистецтва. Суспільно-політичні та етнокультурні процеси другої половини ХІХ ст. розбудили до активності широкі маси українського населення Галичини. Зароджується національно-культурний рух за українську мову, поглиблення самосвідомості громадян, згуртування їх в масові організації та товариства.

Етномистецьке життя українців Покуття, як і загалом Галичини, розвивалося в складних і своєрідних умовах. Проте слід визнати, що напередодні національно-визвольних змагань західних українців 1918-1919 рр. сформувались сприятливі умови для театрального мистецтва. Основною сферою, де воно зароджувалось і утверджувало свою самобутність, було аматорство. Активізація концертного життя, систематичне проведення шевченківських та інших ювілейних свят спонукало до творчості галицьких і покутських митців. У цей час виникають численні мистецькі товариства, навчальні заклади для виховання виконавських кадрів.

Метою статті є комплексне дослідження мистецького життя українців Коломиї періоду Західно-Української Народної Республіки (1918-1919). Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань: охарактеризувати діяльність Українського народного театру імені Івана Тобілевича у м. Коломия, інших мистецьких закладів, які гастролювали в головному місті Покуття; висвітлити діяльність культурологічного товариства «Молода Громада».

Велику кількість інформації з досліджуваної проблеми почерпнули з періодичних видань повітових органів влади ЗУНР: «Січковий Голос» (листопад 1918 – квітень 1919 р.), «Учительський голос» (лютий-квітень 1919 р.), «Новини» (березень-квітень 1919 р.) та ін. Проте найбільше інформації зі стану культурно-мистецького життя українців Коломиї отримали з місцевого часопису «Покутський Вістник» (листопад 1918 – травень 1919 р.). У часи воєнних подій листопада 1918 р., коли на Покутті бракувало достовірної інформації, Округна Національна Рада м. Коломия вирішила видавати «Покутський Вістник», який ставив своїм завданням розвивати національну свідомість широких мас покутського громадянства і вести їх з українським народом до спільної мети – вільної, самостійної і нероздільної України [3]. Відстоюючи інтереси рідної Вітчизни, часопис постійно відгукувався на найбільш важливі події українського життя, інформував про становище краю у рубриках «Життя Покуття», «Телеграми і вісти». Загалом джерелознавча цінність газетної періодики досліджуваної доби полягає в тому, що тут поміщувались матеріали з питань державного, національного, культурного, освітнього будівництва, практичної діяльності місцевих органів управління, суспільно-політичного та громадського життя.

Мистецьке життя Галичини знайшло відображення у дослідженнях багатьох українських авторів: Г. Лужницького [30;31;32], Р. Пилипчука, М. Черепанина [50], Р. Затварської [21], І. Полякової [37;38], О. Боньковської [2], С. Хороба [48;49] та інших дослідників. Проте особіно не зверталася увага на вивчення проблеми мистецького життя українців Коломиї 1918-1919 рр., за винятком хіба що дослідження Івана Монолатія, який розкрив усі сфери життя і діяльності головного міста Покуття періоду національно-визвольних змагань західних українців 1918-1923 рр. [33].

Незважаючи на лихоліття Першої світової (1914-1918) і українсько-польської (1918-1919) війни в більшості населених пунктів Галичини не припинялося культурно-мистецьке життя українців. На Покутті головним його осередком залишалась Коломия. Аналізуючи місце і роль мистецького активу українства краю, громадсько-культурний діяч Іван Чупрей підкреслював, що “війна примусила заскорозлі мозки до гімнастики, до думання. І наша інтелігенція зачинає пізнавати, що робота, з якої нікому користи, не є властивою роботою. І тому вона кинулася до справдішньої роботи” [51].

Тогочасна коломийська преса засвідчує, що у головному місті Покуття 24 листопада 1918 р. на базі «Українського драматичного кружка» (зорованого взимку 1916 р.) заснований Український народний театр імені Івана Тобілевича зі трьома секціями – театральною, співацькою і видавничою. Головою театру обрано Йосифа Чайківського. Стверджувалося, що членами театального товариства можуть бути представники української народності, які “цікавляться й є прихильні розвиткови нашого

театрального мистецтва”, а сам театр має “згуртувати у своєму нутрі всі інтелігентні сили, яким драматичне мистецтво миле й дороге” [22;34, с.2].

Однак, переглядаючи сучасні дослідження з театрального життя Галичини, переконаємось, що звістки коломийських часописів не відповідають дійсності стосовно дати заснування і першого місця перебування Українського народного театру імені І. Тобілевича. Здійснивши евристичний аналіз, дослідники І. Полякова та І. Дейчаківська стверджують, що Український народний театр імені І. Тобілевича був заснований у 1911 р. в Станиславові. Протягом 1911-1914 рр. театр показав понад 50 вистав. У вирі воєнних лихоліть Першої світової війни театр призупинив свою діяльність. І лише наступний, другий, період діяльності мистецького закладу пов’язаний з Коломиєю і охоплює 1918-1920 рр. Третій період існування театру припадає на 1921-1927 рр., він знаходиться в м. Станиславів. Останній етап – 1927-1938 рр. – театр поперемінно перебуває в Станиславові, Коломиї – це час найвищого розквіту мистецького закладу [38, с.53-54,62].

На місцевій сцені першою виставою мав стати «Невольник» Марка Кропивницького [20]. Керівний осередок коломийського театру планував запросити для роботи відомих артисток Львівського театру «Української Бесіди» Осиповичової і Юрчакової. У грудні 1918 р. глядачі насолоджувалися переглядом вистав і декламацій «Наталка Полтавка», «Мартин Боруля», «Бувальщина», «На перші гулі», «Козак-Невмірака», «Чумаки», «Невольник», а з січня наступного року «Чумаки», «Нещасливе кохання» та «Ой, не ходи Грицю та на вечорниці...», «На сіножаті» [22;23;40;46;33, с.41]. Серед наступних вистав на сцену вийшли «Сватання на Гончарівці», «Одруження», «Панна Мара», «Розумний і дурень», «Хмара», «Тато на заручинах», «Артист», «Жартівниця», «На сіножаті», «Соколики», «На перші Гулі» [7;9;10;24;29;41;42]. У пресі особливо жваво обговорювалося постановка вистави «Наталка Полтавка», де неперевершено зіграла акторка львівського театру П. Осиповичева (Терпелиха), молоді місцеві аматори Ф. Молодіївна (Н. Полтавка), О. Карашкевич (возний), І. Михалевський (виборний), Т. Пйотровський (Петро), Ю. Гринюк (Микола). Високо відзначалася гра місцевого оркестру на чолі з Д. Николишиним [53]. Відомий громадський діяч Покуття Іван Чупрей відзначив, що за рівнем акторської майстерності народний театр імені Івана Тобілевича наближається до львівського театру «Руської Бесіди» під орудою Миколи Садовського [51].

В одному із дописів «Покутського Вістника» детально показано не тільки гру акторів у виставі «Розладде» («Розладдя») Д. Николишина, але й сценарій театрального дійства [13]. Цікаво, що цей спектакль у роки лихоліть Першої світової війни на драматичному конкурсі Крайового Відділу Українських Січових Стрільців був удостоєний третьої премії [35], ця п’єса з успіхом виставлялася кілька років на сцені найвідомішого західно-українського театру «Українська Бесіда», про що свідчить рецензент газе-

ти «Діло»: “Щойно кілька останніх тижнів почали показувати (після прем’єри «Розладдя». – *А.К.*), що театр починає вступати на дорогу, яка трохи більше відповідає артистичним вимогам”. На жаль, самого тексту драми Д. Николишина сьогодні не збереглося. На думку івано-франківського дослідника Степана Хороба, літературна першооснова вистави “усусусів” була загублена (або й знищена) в складних умовах воєнного лихоліття [48, с.39].

До речі, Дмитро Николишин (1894-1968) – відомий український письменник, перекладач, літературознавець, педагог [1;35] – опублікував у часописі «Покутський Вістник» розлогу статтю «Народний Театр ім. Тобилевича» [34]. Автор статті відзначає, що на підвалинах створення коломийського театру стояли перші директори мистецького гуртка Леонтович і Карашкевич, а також Пйоторовський і Михалевський. На відміну від «Українського драматичного кружка» (1916), зорганізованого на самодіяльних засадах, «Народний Театр ім. Тобилевича» має статут. Згідно з цим установчим документом, його членом може бути будь-яка інтелегентна людина, яка при вступі заплатить дві австрійські корони, надалі щомісячно вноситиме по одній короні. Дмитро Николишин докладно охарактеризував основи діяльності коломийського театру, виокремивши його чотири секції. Члени театральної (“виставової”) секції повинні займатись сценічною справою; формуючи групу з артистів (акторів), співаків і “музиків”, вони спільно творять “артистичну горстку”.

Представники другої, літературно-наукової секції зобов’язані вивчати драматичну літературу, готувати акторів до сценічної діяльності, – “одним словом: її завдання (секції. – *А.К.*) є перетворити шаблянового манекіна у свідомого своєї сили мистця, що на сцені живе і творить глибоко передумані типи по інтенціям автора твору”. Учасники музично-вокальної секції відають музикою і співом, зорганізують оркестр і хори для вистав, самостійно плекають пісню й музику для концертів, вечорниць тощо. Щодо останньої, видавничої секції, то вона, у разі нагальної потреби, може бути впроваджена в життя, оскільки доцільно видавати оригінальні твори зі сфери драматичного мистецтва, вокальної або музичної творчості. Задля успішної діяльності цієї секції товариство має заснувати спеціальну бібліотеку [34].

Першими результатами роботи літературно-наукової секції під проводом знавця драматичного мистецтва проф. М. Роздольського стала підготовка лекцій-відчитів з теорії й історії української драми. У видавничій секції наприкінці січня 1919 р. виринула думка видавання театрального літературного кварталника. Члени музично-вокальної секції готувались до концертів на честь Т. Шевченка, І. Франка і М. Лисенка [40].

Невідомий публіцист, що заховався під псевдонімом А. Степовий був переконаний, що “театр стає душею громадянства і в глухонімії запліснівий город вливає якусь живу і молоду думку”. Коломийські театрали зверталися до творчих здібностей інтелігенції, тих, “які почувують у собі ар-

тистичну жилку і можуть з успіхом працювати для рідного мистецтва” [40]. Стверджуючи необхідність зміни ставлення суспільства до ролі театру у перехідний, військовий час, Дмитро Николишин пояснював, що “розколихане море всенародніх страстей починає поволи стихати. Старі вартости повалилися, нові займають їх місце” [34;33, с.41].

В цей період театр здійснює свої перші гастролі. 8 січня 1919 р. театр їде до столиці ЗУНР м. Станиславів (нині – м. Івано-Франківськ) і в залі товариства ім. С. Монюшка з успіхом дає свою першу виставу – драму «Степовий гість» Б. Грінченка. Діяльність Українського народного театру ім. І. Тобілевича високо оцінюється в тогочасній станиславівській пресі. Зокрема, в часописі «Нове Життя» друкується такий відгук: “Від початку грудня 1918 р. грають на сцені «Народнього Театру ім. Тобілевича» в Коломиї отсі відомі артисти кращих українських театрів п.п. Осиповичева, Юрчакова, Балевич і Балевичева. Театр грає добре і з гарними успіхами” [36;38, с.54-55].

Вищезгаданий літературно-мистецький критик А. Степовий серед недоліків діяльності Українського народного театру імені І. Тобілевича виокремив наступні: невідповідний для проведення вистав театральний зал, нестача декорацій та костюмів, відсутність грошової допомоги зі сторони місцевої української влади – “се факт, який на самосвідомість місцевої влади кидає тінь” [40]. Однак уже в наступному номері «Покутського Вістника» керівники коломийського театру Й. Чайківський і Д. Николишин спростували буцімто неправдиву інформацію стосовно недофінансування і прикрого матеріально-технічного стану мистецького закладу. За словами дописувачів, місцева цивільна і військова влада надала допомогу у розмірі 500 корон, а також зробила все можливе задля того, щоб у розпорядженні театру був ще один зал товариства «Каса Ощадності» [14].

Життя українського народного театру імені Івана Тобілевича не обмежувались тільки виставами. У залі коломийського театру проводились не тільки театралізовані заходи, але й різноманітні концерти художньо-самодіяльних колективів, які з’їжджались з усього Покуття і суміжних територій. Так, 15-16 березня 1919 р. з нагоди 58 роковин смерті Тараса Шевченка на сцені виступили представники культурно-мистецької громади м. Косів. Усі кошти з проданих квитків з мистецького заходу мали надійти на встановлення і благоустрій пам’ятника Т. Шевченка і однойменної площі у Косові [18]. У квітні 1919 р. у залі театру виступала відома українська артистка з Наддніпрянщини Марія Шекун-Коломийченко [8].

Підсумовуючи другий етап діяльності Українського народного театру ім. І. Тобілевича (1918-1920), І. Полякова та І. Дейчаківська відзначають, що діяльність цього мистецького колективу “не була систематичною і послідовною. Це пояснюється складними умовами післявоєнного лихоліття на Галичині” [38, с.56]. Проте зауважимо, що Покуття періоду становлення української державності і національно-визвольних змагань 1918-1919 рр. все ж знаходилося у вирі воєнних лихоліть українсько-польської війни

(листопад 1918 р. – липень 1919 р.), румунської (травень-серпень 1919 р.) і польської (з вересня 1919 р.) окупації краю, а тому і в доволі непростих умовах функціонував коломиїський театр. Погоджуємось з міркуванням авторів, що окремі вистави, продовжуючи кращі традиції, започатковані в перші роки існування театру (станіславівський період 1911-1914 рр.), були представлені на досить високому рівні [38, с.56].

Театральні-мистецькі гуртки діяли і в інших містах і містечках Покуття. Зокрема, “аматорський кружок” м. Городенка на 16 березня 1919 р. відіграв комедію М. Старицького «Перехитрили» [6;28]. Подібний аматорський гурток і хор функціонував при читальні товариства Просвіта с. Чернелиця Городенківського повіту [4]. У Снятині діяла “аматорсько-забавова” секція при місцевій філії товариства Просвіта [15]. Активно діяв місцевий український театр у Косові, директором якого був відомий прозаїк, поет, драматург, видавець, фотограф Микола Угрин-Безгрішний (1883-1960). Кожного тижня на сцені виходили вистави «Зразковий муж» О. Стадника, «Медвідь» і «Освідчини» А. Чехова, «Назар Стодоля» Т. Шевченка, «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки Основ'яненка [47].

З гастроллями на території ЗО УНР перебували театр М. Садовського, Республіканська капела О. Кошиця, ряд інших колективів з Наддніпрянщини. У найбільшому місті Покуття наприкінці березня 1919 р. гастролював «Український Чернівецький театр» Михайла Онуфрак, який представив на суд коломиян низку вистав і оперних постановок «Воскресення», «Вій», «Чортиця», «Циганка Аза», «Перевертень», «Про що тирса шелестіла», «Запорожець за Дунаєм», «Катерина», «Паливода» [12;25;27;33, с.42]. На думку глядацької аудиторії, вистава «Воскресення» показали непогані успіхи буковинського театру, і коломияни бажали «побачити ще раз згадану виставу, а також інші постанови черновицьких театралів». Місцева громада висловила подяку директору театру за те, що “оживив гостюванням своєї трупи глухе покутське місто” [11].

Така нагода трапилася у травні, коли чернівецький театр представив перед коломиянами виставу «Запорожець за Дунаєм», оперу Миколи Арсака «Катерина» і комедію Івана Тобілевича «Паливода» [16]. Поціновувачі, відзначаючи добру гру театру, підкреслювали, що спів і хори були затихлі й нерішучі [33, с.42].

До речі, на зорі національно-визвольних змагань західних українців цей театр спочатку діяв у Чернівцях, а потім з успіхом об'їхав усю Буковину. Проте захоплення румунськими військами в листопаді 1918 р. сусіднього до Покуття історико-географічного регіону поставило театр у безнадійне становище, бо румунська влада заборонила ставити вистави українською мовою. Театральна трупа змушена була переїхати до столиці ЗУНР м. Станіславів, де організовано «Український Чернівецький театр». Акторам театру дали дозвіл виїхати до Галичини за умови, що вони більше не повернуться на Буковину. В цьому театрі виступали відомі актори Л. Новіна-Розлуцький, Ф. Лопатинська, К. Пилипенко,

О. Польовий та інші. У травні 1919 р. він об'єднався з театром Й. Стадника в Державний театр ЗУНР під проводом Й. Стадника. Та через окупацію краю польськими військами діяв він недовго [43, с.446].

У роки національно-визвольних змагань західних українців 1918-1919 рр. у Коломиї спробували відновити діяльність музично-хорового товариства «Боян». У лютому 1919 р. відбулися перші повоєнні збори і репетиція хорового колективу. Але українсько-польська війна і окупація румунськими військами Покуття у травні 1919 р. перешкодили відродженню товариства [45, с.182].

На Покутті активно діяли українські молодіжні культурологічні товариства, які цікавились культурно-мистецькими проблемами краю. Virізнялося своєю діяльністю коломийський осередок товариства «Молода Громада». Регулярно збираючись, молоді люди виступали з національно-патріотичними рефератами («Наша інтелігенція – а сучасний момент» О. Ясінського; «Національна та інтернаціональна ідея» Є. Глушкевича), організовували мистецько-виховні заходи, розглядали на засіданнях наболілі буденні культурно-освітні питання краю [19;39]. Стараннями товариства 30 березня 1919 р. у приміщенні Щадничої каси при допомозі військового оркестру відбулося «Шевченкове свято для козаків-стрільців, робітників і селян». Присутні глядачі переглянули фрагмент опери Миколи Бобикевича «Страстний четвер», декламації Омеляна Карашкевича та спів мішаного хору під орудою Гната Колцуняка. Невідомий дописувач місцевої газети «Новини» резюмував: "... таких свят здалося більше, бо й заслужених людей в нас чимало, яких теж не годиться забувати" [17;26;52].

Серед проблем і недоліків діяльності цього молодіжного товариства А. Дутчак виокремив такі: невелика як для Коломиї кількість учасників товариства (70 осіб); тісне приміщення будинку Народного Дому, де збираються члени «Молодої Громади»; пасивність учениць жіночої семінарії Українського Педагогічного Товариства, які теж мали б брати участь в обговоренні складних культурно-освітніх питань краю. Однак автор допису до часопису «Покутський Вістник» надіється, що робота цього молодіжного колективу буде корисною й ефективною для українства Покуття: "Влиймо отже як найбільше життя в наше товариство, даймо змогу злитись в оден гурт, внесімо між себе сердечність і щирість, а причинимося до святого діла – будови Вітчизни" [5]. Варто додати, що у цей час також доволі активно діяв станіславівський осередок «Молодої Громади» [44].

Отож, одним із елементів піднесення мистецького життя українців Коломиї періоду національно-визвольних змагань західних українців 1918-1919 рр. стало становлення і розвиток національного театру. Тогочасні українські митці Покуття розуміли, що Український народний театр імені Івана Тобілевича як пристановище драматичного мистецтва, музики й пісні зможе піднести духовне життя народу. Підняти рівень мистецької культури західних українців намагались молодіжні культу-

рологічні товариства. Вирізнявся діяльністю коломиїський осередок товариства «Молода Громада», члени якого виступали з національно-патріотичними рефератами, організовували мистецько-виховні заходи, розглядали на засіданнях наболілі буденні культурно-освітні питання краю.

Література

1. Арсенич П. Николишин Д. В. (12.10.1884-14.12.1950): [Біогр. довідка] // Українська журналістика в іменах. – Львів, 1995. – Вип.2. – С. 149-150.
2. Боньковська О. Український народний театр Товариства «Українська Бесіда» в роки Першої світової війни (Стрілецький театр) / О.Боньковська // Записки НТШ. – Т. ССXXXVII. Праці театрознавчої комісії. – Львів, 1999. – С. 111-133.
3. Від Редакції // Покутський Вістник. – 1918. – 10 падолиста. – Ч.1. – С.1.
4. Голоси Покуття. І. В-н. із Чернеличчини / І. В-н. // Покутський Вістник. – 1919. – 18 мая. – Ч.42. – С. 1-2.
5. Дутчак А. Товариське життя в Коломиї / А. Дутчак // Покутський Вістник. – 1919. – 20 цвітня. – Ч.31-32. – С. 4-5.
6. Життя Покуття. Із Городенки // Покутський Вістник. – 1919. – 20 марта. – Ч.22. – С. 3-4.
7. Життя Покуття. Із «Народнього театру ім. Ів. Тобилевича» // Покутський Вістник. – 1919. – 2 лютого. – Ч.9. – С. 3.
8. Життя Покуття. Концерт д. Коломиїченкової в Коломиї // Покутський Вістник. – 1919. – 20 цвітня. – Ч.31-32. – С. 6.
9. Життя Покуття. Народний театр ім. Ів. Тобилевича в Коломиї // Покутський Вістник. – 1919. – 16 марта. – Ч.21. – С. 3.
10. Життя Покуття. Народний театр ім. Ів. Тобилевича в Коломиї // Покутський Вістник. – 1919. – 27 марта. – Ч.24. – С. 4.
11. Життя Покуття. О.[мелян] К.[арашкевич]. Український Черновецький Театр / Омелян Карашкевич // Покутський Вістник. – 1919. – 30 марта. – Ч.25. – С. 3-4.
12. Життя Покуття. Ом.[елян] К.[арашкевич]. Черновецький укр. театр під управою дир. Онуфрака / Ом. К. // Покутський Вістник. – 1919. – 27 марта. – Ч.24. – С. 4.
13. Життя Покуття. Розладде // Покутський Вістник. – 1919. – 13 марта. – Ч.20. – С. 3.
14. Життя Покуття. Спростовання // Покутський Вістник. – 1919. – 6 лютого. – Ч.10. – С. 3.
15. Життя Покуття. У Снятині // Покутський Вістник. – 1919. – 30 марта. – Ч.25. – С. 3.
16. Життя Покуття. Укр. черновецький театр під управою Онуфрака // Покутський Вістник. – 1919. – 8 мая. – Ч.38. – С. 4.

17. З життя Покуття. В неділю 30 марта відбулося Шевченківське свято «Молодої Громади» в Коломиї // Нове життя. – 1919. – 9 цвітня. – Ч.81. – С. 2.
18. З життя Покуття. Концерт // Покутський Вістник. – 1919. – 16 марта. – Ч.21. – С. 3.
19. З Т-ва «Молода Громада» // Покутський Вістник. – 1919. – 16 марта. – Ч.21. – С. 2.
20. Засновини “українського Народнього Театру в Коломиї ім. Тобілевича” // Покутський Вістник. – 1918. – 28 падолиста. – Ч.6. – С. 4.
21. Затварська Р. Корифеї галицьких театрів / Романна Затварська. – Коломия : ВПТ «Вік», 1997. – 88 с.
22. Із Коломиї. Діяльність «Народнього театру ім. Тобілевича» // Покутський Вістник. – 1918. – 8 грудня. – Ч.8. – С. 3.
23. Із Коломиї. Інавгураційна вистава // Покутський Вістник. – 1918. – 15 грудня. – Ч.10. – С. 2.
24. Культурно-просвітне життя Покуття. Коломия // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 25 марта. – Ч.11. – С. 2.
25. Культурно-просвітне життя Покуття. Коломия. З театру // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 26 марта. – Ч.12. – С. 2.
26. Культурно-просвітне життя Покуття. Шевченківське сьвято «Молодої Громади» // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 2 квітня. – Ч.18. – С. 2.
27. Культурно-просвітне життя Покуття. Юрбин. З театру // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 29 марта. – Ч.15. – С. 2.
28. Літературно-просвітне життя Покуття. Городенка // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 19 марта. – Ч.6. – С. 2.
29. Літературно-просвітне життя Покуття. З Коломиї // Новини. Інформаційний щоденник. – 1919. – 18 марта. – Ч.5. – С. 2.
30. Лужницький Г. Від Котляревського до Лисенка / Григор Лужницький // Григор Лужницький: Український театр. Наукові праці, статті, рецензії: Збірник праць. – Львів, 2004. – Т.2. Статті, рецензії. – С. 14-31.
31. Лужницький Гр. Про місто, що дихало театром / Григор Лужницький // Коломия й Коломийщина. Збірник споминів і статей про недавнє минуле. – Філадельфія: Видання Комітету Коломиян, 1988. – 960 с. – С. 273-280.
32. Лужницький Г. Український театр після визвольних змагань / Григор Лужницький // Наш театр: Книга діячів українського театрального мистецтва: В 2-х т. – Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1975. – Т.1. – С. 9-94.
33. Монолатій І. Коломия в часи Західно-Української Народної Республіки / Іван Монолатій. – Коломия, 2000. – 80 с.
34. Николишин Дм. Народний Театр ім. Тобілевича / Дмитро Николишин // Покутський Вістник. – 1918. – 22 грудня. – Ч.12. – С. 2-3.
35. Николишин Дмитро (1884), письменник і педагог: [Біогр. довідка] // Енциклопедія українознавства / Під ред. В. Кубійовича. – Львів, 1996. – Т.5. – С. 1762.

36. Нове життя. – 1918. – 8 грудня. – Ч.10. – С. 3.
37. Полякова І. Особливості музично-театрального руху в Галичині періоду кінця ХІХ – 30-х років ХХ ст. / Ірина Полякова // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – Вип. ІІІ. – С. 122–132.
38. Полякова І. Діяльність Українського Народного Театру ім. Івана Тобілевича / Ірина Полякова, Ірина Дейчаківська // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – Вип. VI. – С. 51-63.
39. Старанням тов. «Молода Громада» в Коломиї // Покутський Вістник. – 1919. – 30 марта. – Ч.25. – С. 3.
40. Степовий А. Із «Народнього театру ім. Ів. Тобілевича» / А. Степовий // Покутський Вістник. – 1919. – 2 лютого. – Ч.9. – С. 3.
41. Степовий А. Із театральної салі / А.Степовий // Покутський Вістник. – 1919. – 23 лютого. – Ч.15. – С. 3.
42. Степовий А. Із театральної салі / А.Степовий // Покутський Вістник. – 1919. – 27 лютого. – Ч.16. – С. 4.
43. Театр // Західно-Українська Народна Республіка, 1918-1923: Ілюстрована історія. – Львів – Івано-Франківськ: Манускрипт–Львів, 2008. – 524 с. – С. 442-448.
44. Товариство «Молода Громада» // Станиславівський Голос. – 1918. – 6 грудня. – Ч.10. – С. 1–2.
45. Толошняк Н. Роман Ставничий – провідний диригент музично-хорового товариства «Коломийський Боян» / Наталія Толошняк // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – Вип.ІІІ. – С. 180-187.
46. У Коломиї. Із театральної салі // Покутський Вістник. – 1918. – 26 грудня. – Ч.13. – С. 3-4.
47. Український театр в Косові // Покутський Вістник. – 1919. – 27 марта. – Ч.24. – С. 4.
48. Хороб С. Українська драматургія 20–30-х років у Західній Україні та діаспорі. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2008. – 192 с.
49. Хороб С. Українська модерна драма кінця ХІХ – початку ХХ століття (неоромантизм, символізм, експресіонізм). Монографія / Степан Хороб. – Івано-Франківськ: Плай, 2002. – 414 с.
50. Черепанин М.В. Музична культура Галичини (друга половина ХІХ – перша половина ХХ ст.): Монографія / Мирон Черепанин. – К.: Вежа, 1997. – 328 с.
51. Чупрей Ів. Народний театр ім. Тобілевича в Коломиї / Іван Чупрей // Січовий Голос. – 1919. – 12 січня. – Ч.2. – С. 3-4.
52. Шевченківське сьвято «Молодої Громади» відбулося в неділю, 30. марта // Покутський Вістник. – 1919. – 3 цвітня. – Ч.26. – С. 4.
53. Явір І. З театральної салі / І.Явір // Покутський Вістник. – 1918. – 19 грудня. – Ч.11. – С. 3.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 20.12.2012 р.
Рекомендовано до друку докт.політ.наук, професором **Монолатієм І.С.**,
докт.іст.наук, професором **Вегешем М.М.** (Ужгород)*

**THE ETHNIC ART LIFE OF THE UKRAINIANS OF KOLOMYYA
TOWN DURING THE PERIOD OF THE WEST UKRAINIAN
PEOPLE'S REPUBLIC (1918-1919)**

A. Z. Korol'ko

*PreCarpathian National University named Vasyl Stefanyk;
76025, Ivano-Frankivs'k, Shevchenko str., 57;
ph. 0342-59-60-06; e-mail: korolko_andr@ukr.net*

The ethnic art life of the Ukrainians in Kolomyya town during the national liberation movements of the West Ukrainians in 1918-1919 is characterized in the given article. The author has characterized the activity of local Ivan Tobilevych Ukrainian public theatre, other art establishments that played on tour in the main city of Pokuttya; highlighted the activity of cultural society «Moloda Gromada» («The Young Community»).

Key words: *theatrical art, Ivan Tobilevych Ukrainian public theatre, theatrical section, performance, tours, «The Young Community», society, Pokuttya.*